Alkarte honen aldekoa naiz, erabat. Bentaja asko ikusten diot. Izan ere, zuzenbidezko agindu bat legez ta onez betearazterik ez dagoenean, onuragarria da ez bakarrik goitik-beherako indarra baizik zearka ta aldamenekoen eragiñez egiten dana ere bai. Ondo edo gaizki, presioka jokatzen da gaur. Diodanaren argigarritzat pontu konkretu bat azaltzearren, lot nakion batasunari. Hara: Euskaltzaindiak ez dauka agindu-bidez lanegiterik. Borondate onaren eskale bat biurtu dugu, zeren idazle bakoitzak nahi duenean jaramon egin ohi dio, ta gogoko etzaionean, baztertu.

Esku-loturik ikusten dut Euskaltzaindia, ta, beharbada, legerik ematen ere ausartzen ez dala. Ta, aldiz, gaur idazlerik gehienak, ene ustez, batasunaren alde gaude. Biltzea daukagu, ta Euskaltzaindiaren erabakiak oro (ditezkeanean) onartuaz, baztertu ditzagun onartzen ez dituztenak. Gure egikizun askok, egun, holako esijentzia eskatzen duelakoan nago.

Alkarte hau on egitera deitua dago. Ta ez zait batere zailla euskeraren batasun literarioren esijentzia ta eskabidea bezela ikustea Alkarte onen sortzea. Ba da hori ere, ene ustez.

J. M. T.

BIOLENTZIA... BEHIÑERE EZ?

Aita Santuak oraintsu Ameriketa'ra egin duen ibillaldi honetan esandakoak entzun ditugunean, askotxori lurreratu egin zaie anima. Zituzten itxaropenak galdu edo egin dituzte. Eta honela diote tristeki: «Populorum Progressio» enziklikatik oso atzean gelditu duk». Hala ote?

«Biolentziaren Aita Santuak» biolentzia gaitzetsiaz esan dituen hitzak, «Populorum Progressio» bere enziklikaren 29, 30, 31 ta 32 atalak bere toklan jartzeko izan dira, atal holetan ohin hartuta, oso aurrera joanak baiziren askotxo. Aurreraegi agian.

Aita Santuak biolentzia gaitzetsi du. Biolentzia gaitzetsi erreboluzio-taktika bezela eta herri baten eragin-bide normal bezela.

Eleizak beti onartu duen Dotriñaren baitan ez da, ezin diteke izan, biolentzi-arazo hau, taktika-arazo, etika-arazo baiño.

Hementxe, hain zuzen, kristau leial ta erresponsabilidadedun bateri sortzen zaion prolema: injustizi-egoera baten aurrean, ekonomi-xixtima desberdin eta zanpatzaille baten aurrean, minori aprobetxatzaille ta tiranidun baten onura zaitzen duen politiku-egitura baten aurrean... zein postura hartu behar du, zein bide?

Moral-prolema ta printzipioak beti dira baliodun, eta postura sendoa hartu du Aita Santuak heurei dagokienez. Eta honela dio «Populorum Progressio»-n: «Matxinada reboluzionario batek —tiranikasu argi ta luze batean ez

bada, presunaren funtsezko eskubideak eta herriaren ona urratzen duen kasu bat ez bada— injustizi berriak sortzen ditu...»

Bixtan dago Indarra erabiltzearen gaitza. Baiña, herriko gizon talde bat (bere eginbeharraz jabetu den taldea) indarra erabiltzera behartzen duten gertaerak edo egoerak gerta ditezkeala ametitzen da, hala ere. Hau ez da, ordea, arbitrariekeri bat, baizik eta moral-printzipio batean du bere ohinarri: «Eragille bidegabe baten kontra bakoitzak bere burua defendi dezake».

Kristauak, bere bizitzan Jainkoz blaitzea billatzen duelako hain zuzen, injustiziaren aurrean, berarentzat moral-arazo denez, erlijio-arazo, postura edo planta bat hartu beharra dauka.

M. M. O.

CHICAGO: hutsa!

Agoztuan EE.UU-etako Demokrata-Alderdiak bere batzar nagusia ospatu du Chicago'n. Eta Humphrey, Lendakari-ordezko orain arte, izan da demokraten kandidato aukeratua.

Zer agertu du Chicago'ko Batzar honek bere funtsean? Demokrazi instituzionalizatuegien hutsa, indar edo presio-talde baten serbitzari diren demokrazien frakasoa. Humphrey'k izan «behar» zuen, derrigorrez hautatua. Bera baizen izan kandidato «ofiziala», egungo administrazioaren semetxo maitea. Berak gordeko ditu ongien amerikar politika ta soziedadearen mito lasaiak: politika ta ekonomi-inperialismoa batetik, eta oparotasun-bizitza bestetik. Egon ditezke lasai, noski, amerikar politika ta ekonomia zuzentzen duten burutxoak. Chicago'ko Batzar honetan ez bide-dute ohiartzunik izan Bob Kennedy izkutatuaren hitzok: «Zenbaitek dauden gauzak ikusi eta galdetzen dute: zergatik? Nik oraindik ez diren gauzak ditut amets eta galdetzen dut: zergatik ez?».

Jakiña, gero dator etorri drama. Gazteen manifestazioak kaleetan poliziaren indar latzari indarrez erantzunaz. Demokrata-Alderdiaren krisisak, kalean eman zalon erantzunak, zalantza sortzen digu: Nun da demokrazia, nun? Instituzio «demokratikoetan», elezio-xixtima ofizialetan?

Nunahl, edozein aurpegitan ageri da etsipena. Amerikar politikak ezin du ezer berririk, berritzaillerik, eman puska batean. Herriaren itxaropen sakonak, pobreen eta beltzen, gazteen, Ameriketa'ko indar berri guztien itxaropenak etsipen-uretan urtu dira, ez dute erantzunik jaso. Egia: Bob Kennedy sutsuaren lastargia Los Angeles'en erori zen ezkero, askotxo bakandu ziren askotxo herriaren itxaropenak. Orain berriz ere kaleetan dago nahasketa. Kandidato liberalenen azken-orduko ahalegiñak hutsean erori dira. Partidu bietan, orain arteko politikari lotuenak zeuden kandidatoei ez zaie zailla izan pakearen, justiziaren eta aurrerapenaren indarra zapaltzea. Biziki errexa. «Geroa, zion hirugarren Kennedy'k Bob'en hilleta-otoitzean, ez da